

YENİ BELGELER VE FOTOĞRAFLAR IŞIĞINDA ALİ ULVÎ (GERÇEK) BABA: YAŞAMI VE ESERLERİ

Siren Bora*

Öz

Çerkeş kökenli olan Ali Ulvî Baba, yaklaşık yarım asır boyunca İzmir’de yaşamını sürdürdü. Vefat ettiği zaman, İzmir’de defnedildi. Ailesine bağlıydı. Çocuklarına, torunlarına karşı sevgi dolu ve korumacıydı. Vâkıf olduğu Bektaşiliğin sırlarını, yıllar boyunca en salâhiyetli babalardan dinlemişti. O sırlara daima sadık kaldı. Kitaplara adeta âşıkı. Büyük bir kütüphanesi ve pek çok kitabı vardı. Düşüncelerini, fikirlerini ve bilgi birikimini eserlerinde topladı. Basılan eserleri ve postnişini olduğu Balpınar Dergâhı vasıtasıyla, İzmir’in kültürüne ve Bektaşiliğe önemli katkılarda bulundu. Arkasında, kalıcı bir iz bıraktı. Bu yüzden, büyük dedem Ali Ulvî Baba’ya ilişkin bir makale kaleme almayı görev edindim. Ali Ulvî Baba’nın fotoğrafları, ona ait icazetname’nin aslı, Balpınar Dergâhı’na ait vakfiye ve kroki, süvari yüzbaşı olduğuna dair belge, çocuklarına, torunlarına ait belgeler, fotoğraflar ve ailenin soy ağacı vasıtasıyla, yaşamı hakkında karanlıkta kalan noktaları aydınlatmak istedim. Bu makale ile, Ali Ulvî Baba hakkında ileride yapılacak olan araştırmalara bir basamak oluşturabilmeyi umuyorum.

Anahtar Kelimeler: Ali Ulvî Baba, Bektaşilik, İzmir, Balpınar Dergâhı

The Life and the Works of Ali Ulvi (Gerçek) Baba in the Light of New Documents and Photographs

Abstract

Ali Ulvi Baba, who is from Çerkeş, lived in Izmir for about half a century. He was buried in Izmir upon his death. He was committed to his family. He loved his children and grandchildren and had a protective attitude towards them. He listened to the secrets of Bektashism, which he knew very well, from the most competent fathers. He always remained faithful to those secrets. He was fond of books. He had a big library and a lot of books. He collected his thoughts, ideas, and knowledge in his books. With his printed books and sheikh of a Balpınar Dervish Lodge, he made significant contributions to Izmir’s culture and Bektashism. He left his mark. Hence, I have taken writing an article about my great-grandfather as a duty. I have wanted to illuminate the unclear points about his life through Ali Ulvî Baba’s

---

* Dr., *Yerel Araştırmacı*, İzmir/Türkiye, odinpan2can@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-5037-0128

photos, the original of his certificate of approval the foundation certificate and sketch of Balpınar Dervish Lodge, the certificate showing his position as a mounted captain, documents and photographs about his children and grandchildren, and the family's genealogical tree. I hope that this article will be a step to future research about Ali Ulvi Baba.

Keywords: Ali Ulvî Baba, Bektashism, Izmir, the Balpınar Dervish Lodge

Giriş

Bektaşılık, Anadolu'daki oluşumu 13. yüzyılda Babailik hareketiyle başlayan; 14-15. yüzyıllar arasında gelişerek büyüyen ve 16. yüzyılın başında *Bektaşılık* adıyla bugünkü kimliğini kazanan¹, dili Türkçe, bir Müslüman Türk halk dini öğretilidir. Manevi kökenlerini, Orta Asya'ya kadar götürmek mümkündür. Hacı Bektaş-ı Velinin etrafında belirginleşmiş²; Ahilik, Kalenderilik, Babailik, Yesevilik gibi müstakil tarikatları içerisinde eritmiştir. Bektaşılık, düşüncesi, duygusu, dili ve kültürüyle Türk olmanın yanı sıra bütün Asya dinlerini, felsefelerini içeren bir dini senkretizmdir. Başka bir deyişle bağdaştırmacı bir dini öğretilidir³.

Vefaiye tarikatının Anadolu'daki şeyhi olan Baba İlyâs-ı Horasânî öncülüğünde Anadolu'da meydana gelen Babai İsyânı, 13. yüzyıl ortalarına doğru yeni bir gayri Sünni hareketin doğuşuna yol açmıştır. Babailik adını taşıyan bu hareket, Vefailer'den başka Anadolu'daki Kalenderiyye, Haydariyye, Yeseviyye zümrelerince de benimsenmiş ve 14. yüzyılın başlarından itibaren Rum abdalları adı altında varlığını sürdürmüştür. Abdal Kumral, Abdal Mehmed ve Abdal Musa gibi Rum abdalları, bir manada belki ilk Bektaşiler olarak adlandırılabilir Vefai, Haydari ve Kalenderi⁴ dervişleridir. O zaman bunlara Bektaşî denilmezdi. Ancak aralarında, özellikle 14. yüzyıldan itibaren, kuvvetli bir Hacı Bektaş geleneği oluşmuştu. Uç bölgelerindeki Türkmen beylerinin desteğini sağlayan bu zümre mensupları, bütün Orta ve Batı Anadolu'da ve sonra da ilk Osmanlı fetihleriyle birlikte Rumeli'de faaliyetlerini devam ettirmişlerdir⁵. Anadolu yakasında Bizans

¹ Ahmet Yaşar Ocak, "Bektaşılık", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 5, İstanbul 1992, s. 373-379.

² Irène Mélikoff, "Bektashi/Kızılbaş: Historical Bipartition and Its Consequences", *Alevi Identity Cultural, Religious and Social Perspectives*, Papers Read at a Conference Held at the Swedish Research Institute in Istanbul, November 25-27, 1996, London 2005, s. 2-4.

³ Cavit Sunar, *Melamilik ve Bektaşılık*, Ankara 1975, s. 11.

⁴ Osmanlılar'ın Rumeli fetihlerinde bulunmuş ünlü birtakım Kalenderi şeyhlerinin de büyük Bektaşî evliyası arasında gösterilmesi, Kalenderiyye'nin Bektaşîliğin kuruluşundaki etkisini ortaya koyması bakımından önemlidir. O kadar ki bunların menâkıbnâmeleri bile Bektaşîliğin kuruluşundan sonra bu tarikat çevrelerinde kaleme alınmıştır. Kalenderiliğin Bektaşîlik'le sıkı ilişkisi 16. yüzyılda da bir müddet daha sürmüştür, Hayretî gibi tanınmış Kalenderi şairler kendilerini aynı zamanda Bektaşî olarak tanıtmışlardır. Bkz. Ocak, *a.g.e.*, s. 374; Mélikoff, *a.g.e.*, s. 5.

⁵ Ocak, *a.g.e.*, s. 373.

aleyhine gelişme kaydeden Türk ilerleyişi 14. yüzyılın başlarından itibaren Gebze-Üsküdar arasında, Bizans sınırında gözcü vazifesi gören zaviyelerin kurulmasına olanak sağlamıştır. Böylece çok erken tarihlerden itibaren Osmanlı-Bizans sınırında Akbaba, Karaca Ahmet Sultan ve Şahkulu Sultan gibi zaviyelerin ortaya çıkması ve 16. yüzyıldan itibaren buraların birer Bektaşî merkezine dönüşmesi söz konusudur⁶. Bugünkü kimliğiyle bilinen asıl Bektaşîlik, 922 (1516) yılında öldüğü ileri sürülen Balım Sultan'ın tarikatın başına geçmesiyle şekillenmiştir. Zaten Bektaşî geleneği de Balım Sultan'ı ikinci pîr kabul ederek bu tarihi olayı onaylamıştır⁷. Sultan II. Mahmud tarafından 1826 yılında yasaklanan Bektaşî Tarikatı, bir süre bocalamıştır. 1850'li yıllardan itibaren ise, tekrar ve açıkça faaliyet göstermeye başlamıştır. Özellikle bu tarihten sonra, Bektaşîliğin önemli isimler yetiştirdiği bilinmektedir. Bu yüzden, Bektaşîlik tarihi açısından en dikkate değer zaman dilimi, 19. yüzyılın ikinci yarısıdır denilebilir. Hatta bu dönem, onun adeta küllerinden yeniden doğduğu dönem olarak tanımlanmalıdır.

Ali Ulvî Baba'nın Ailesi, Yaşamı

Ali Ulvî Baba'nın asıl adı Ali Rıza'dır. Ali Rıza Bey, 1 Temmuz 1867 tarihinde Çankırı'nın Çerkeş ilçesinde doğdu. Babasının adı Ali annesinin adı Fatma idi. Ali Ulvî Baba'ya ait 1909 tarihli icazetname'de babasından Ali Baba olarak söz edildiğine göre⁸, muhtemelen o da Bektaşî babasıydı⁹. Elimizde Ali Rıza Bey'in çocukluk ve gençlik yıllarına ilişkin bilgi yok. İlkokulu ve ortaokulu muhtemelen Çerkeş'te¹⁰ okudu. Mesleği askerlik olduğuna göre ortaokulu bitirdikten sonra, İstanbul'a gitti ve Mekteb-i Harbiye'den (Kara Harp Okulu'ndan) mezun oldu. Süvari Birliği'ne seçildi. Uzun yıllar Osmanlı ordusunda süvari olarak görev yaptı.

⁶ Fahri Maden, "Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Şahkulu Sultan Tekkesi ve Postnişinleri", *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, Sayı 15, Yaz 2018, s. 154-155.

⁷ Ocak, *a.g.e.*, s. 374.

⁸ Siren Bora Özel Arşivi, "Ali Ulvî Baba'ya ait İcazetname sureti" (Bkz. Belge 1).

⁹ Yüksel Aslan, 1844 yılında Çerkeşlilere ait lakap ya da unvanları sıralarken "Baba" sözcüğünü de sıralamaya dâhil etmiştir. Yaptığı açıklamaya göre; bu lakap ve unvanlar hane reislerini tanıttı anlamda kaydedilmiştir. Yani mevcut deftere kaydedilen asıl hane reisinin lakapları olmayıp baba veya dedelerinden gelen lakap ve unvanlardır. Yüksel Aslan, "XIX. Yüzyıl Tahrirlerine Göre Çerkeş", <http://cansaati.org/cerkestarihi.pdf>, s.17. Bektaşîler, Anadolu Bektaşîleri (Çelebi Kolu) ve Rumeli Bektaşîleri (Babagân Kolu) olmak üzere başlıca iki koldan oluşur. Çelebilerde veraset vardır. Çelebilik (babalık) babadan evlada geçer. Sunar, *a.g.e.*, s. 11.

¹⁰ Osmanlı döneminde önce Anadolu Eyaleti'ne, sonra Bozok Eyaleti'ne, sonra Ankara Vilayeti'ne en son da Kastamonu Vilayeti'ne bağlı bir sancak olan Kengiri'nin (Çankırı'nın) kazası Çerkeş, 1846 tarihinde 4 mahalle ve 39 köyden oluşuyordu. 1878 yılında da belediye olan Çerkeş'in oldukça büyük bir kaza olduğu anlaşılıyor. Aslan, *a.g.e.*, s. 1-2.

Yüzbaşılığa kadar yükseldi. İstiklal Savaşı'na da süvari olarak katıldı¹¹. Cumhuriyet ilan edildikten bir süre sonra, yüzbaşılıktan emekli oldu.

Süvari Birliği'nde görev yaparken, onun gibi Bektaşiliğe intisap etmiş Vasfiye Hanımla evlendi. Vasfiye Hanım'ın nasip aldığı kişi, Ali Nutki Baba'ydı¹². Evlenen çift, Üsküdar'a yerleşti. İlk çocukları Fatma Nahide, 1895 yılında dünyaya geldi. O halde Ali Rıza Bey ile Vasfiye Hanım¹³, 1890'lı yılların başında evlenmiş olmalıdır. Sonra Asaf (doğ. 1899), Ahmet Hilmi (doğ. 1902) ve Nusret doğdular. Nusret küçük yaşta hayatını kaybetti. Üsküdar Bülbülderesi'nde toprağa verildi. Asaf, İstiklal Savaşı'na katıldı ve 23 Ağustos 1921 tarihinde Sakarya Savaşı'nda şehit oldu. Fatma Nahide, tek evliliğini Mahmut Baler'le yaptı. Bir süre sonra boşandılar. Ahmet Hilmi¹⁴ ise, 1924 yılında İzmir'de Fahriye Hanım'la evlendi. Yıllar önce Bektaşiliğe intisap eden çift, toplantılar vesileyle tanışmışlardı. Dört kızları oldu: Şehriban (öl. 1929), Cavidan, Kamuran (öl. 2007) ve Tecelli¹⁵. Ahmet Hilmi Bey, 1325-1326 (1909-1910) öğretim yılı sonunda, Üsküdar İttihad ve Terakki Mekteb-i İdadisinden mezun oldu¹⁶. Sonra Muallim Mektebi'ne girdi. Bu okulu bitirdikten sonra ölüncüye dek yani 23 Ağustos 1937 tarihine kadar çeşitli okullarda öğretmen olarak görev yaptı. Bu arada Cumhuriyet Halk Fırkası Üsküdar Şubesi başkanlığını da üstlendi. Ali Ulvî Baba, eşi Vasfiye Hanım'ın vefatından (öl. 1920/İzmir) bir süre sonra Hatice Hanım ile evlendi. Çiftin çocukları olmadı. Hatice Hanım 1933 yılında vefat etti. Ali Ulvî Baba, üçüncü evliliğini Fatma Hanım ile yaptı. Bu evlilikten de çocuk sahibi olmadı. Fatma Hanım ile anlaşamadılar ve bir süre sonra boşandılar (Bkz. Belge 4).

¹¹ Kasap ve Günaydın, Ali Ulvî Baba'nın İstiklal Savaşı sırasında tabur imamı olduğunu yazmaktadır. Bkz. İsmail Kasap ve Turan Günaydın, *Bektaşilik Makalatı - Ali Ulvî Baba*, İstanbul 2006, s. 8 ve 44. Ancak elimizde, tabur imamlığı yaptığına ilişkin her hangi bir bilgi mevcut değildir.

¹² Vasfiye Hanım'ın (Vasfiye Bacı'nın) sesinin çok güzel ve yumuşak olduğu söylenmektedir. Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, V, Ankara 2002, s. 202. Ailenin oğullarından biri olan Ahmet Hilmi Bey'in de sesi annesi gibi güzeldi.

¹³ Vasfiye Hanım, Kafkas göçmeni bir ailenin kızıydı (Cavidan Bora ile yapılan 04.01.2008 tarihli görüşme).

¹⁴ Ahmet Hilmi tarafından istinsah edilen (çoğaltılan) Fa/eriştezâde'nin *Cavidannâme*'si mevcut. Hilmi bu eserini 1192 (1776) tarihinde tamamladı. Eserin giriş kısmında şu bilgi yer almaktadır: "Bu bakîr Feriştezâde Hazret-i Faşî-ı Yazdânın Cavidannâme'sinin Lisan-ı Fariş'den, Fariş bilmeyenlere nefî olmak için Lisan-ı Türkî'ye tercüme eyledim....". Gıyasettin Aytaş, "Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezinde Bulunan Yazma ve Basma Eserler", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 5, 1998, s. 135-136. Oğluna Ahmet Hilmi adını veren Ali Ulvî Baba, oğlunun kızına yani torununa da "Cavidanname"den dolayı Cavidan adını vermişti.

¹⁵ Aile üyelerine ilişkin bilgilerin bir bölümü, İzmir Karşıyaka Nüfus Müdürlüğü'nden aldığımız Vukuatlı Nüfus Kayıtlarından edinilmiştir. Siren Bora Özel Arşivi, "İzmir Karşıyaka Nüfus Müdürlüğüne ait Vukuatlı Nüfus Kayıtları".

¹⁶ Siren Bora Özel Arşivi, "Ahmet Hilmi Bey'e ait 1325-1326 tarihli İttihad ve Terakki Mekteb-i İdadi Şahadetnamesi".

Fotoğraf 1: Ali Ulvî Baba'nın oğlu Ahmet Hilmi Gerçek eşi Fahriye Gerçek ve kızları Cavidan(Gerçek)Bora

Ali Ulvî Baba, 1942 yılında ağır bir bronşit geçirdi¹⁷. Altı ay İzmir dışında tedavi gördü. Ancak tam manasıyla sağlığına kavuşamadı. 31 Aralık 1950'yi 1 Ocak 1951'e bağlayan gece saat 24.00'te¹⁸, evinde vefat etti. O gece başucunda gelini Fahriye Gerçek, Fahriye Gerçek'in kız kardeşi Havva, torunu Cavidan Bora ve dört müridi vardı. Ali Ulvî Baba, vefat etmeden yirmi dört saat önce ağır bir kalp krizi geçirmişti. Vefatına dört beş saat kala ise dili tutuldu. Vefat ettikten sonra, Paşaköprüsü Mezarlığı'na defnedildi. Kabri, Paşaköprüsü Mezarlığı Ada 18'dedir.

Ali Ulvî Baba'nın Bektaşiliğe İntisabı

Nerdiban(Merdivenköy) karyesinde Şahkulu Sultan Dergâh -ı Şerîfnde¹⁹ Postnişîn Mehmed Ali Hilmi Baba'nın muhibbânından (dervişanından) olan Ali Ulvî Baba, sekizince kolordu kumandanı Nazım Paşa ve Mekteb-i Hukuk mezunu Dâver Efendi ile muşabih idi²⁰. Nasip aldığı Mehmed Ali Hilmi Dedebara 1907 yılında vefat ettiğine göre²¹; Ali Ulvî Baba, 1905 yılından önce Bektaşiliğe intisap etmişti²². Öte yandan intisap tarihi, muhtemelen 1890'lı yıllar olmalıdır. Çünkü

-
- ¹⁷ Siren Bora Özel Arşivi, "Ali Ulvî (Gerçek'e) Baba'ya İzmir Askeri Hastanesi'nden verilen 18 Mayıs 1942 tarihli Heyet Raporu".
- ¹⁸ Söz konusu ölüm saati, Noyan tarafından verilmiştir. Noyan, *a.g.e.*, V, s. 198. Vefat ettiği sırada baş ucunda olan torunu Cavidan Bora ölüm saatini hatırlamamaktadır (Cavidan Bora ile yapılan 04.01.2008 tarihli görüşme).
- ¹⁹ Kadıköy ilçesine bağlı Merdivenköy'de yer alan Şahkulu Sultan Tekkesi, bazı kaynaklara göre 1329'da Pelekanon (Maltepe) Savaşı'nın ardından Orhan Gazi tarafından bir Ahi zaviyesi şeklinde kurulmuştu. Bu tekke 16. yüzyılın başlarında eski nüfuzlarını kaybeden Ahilerden, kendilerine bağlanan Yeniçeri Ocağı'nın da etkisiyle giderek güçlenen Bektaşilere intikal etti. 1826'da Yeniçeri Ocağı ile birlikte Bektaşî tarikatının da lağvedilmesiyle tekke Nakşibendilere devredildi. Şahkulu Sultan Tekkesi bu süreçte durgunluk dönemi yaşadı. Sonra 19. yüzyılın ortalarından itibaren canlanıp tekrar eski önemini kazandı. Özellikle Mehmet Ali Hilmi Dedebara'nın meşihati boyunca (1863-1907) tekke yoğun bir imar faaliyetine sahne oldu. Maden, *a.g.m.*, s. 153.
- ²⁰ Bedri Noyan *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, VI, Ankara 2003, s. 44-45. Kasap ve Günaydın, *a.g.e.*, s. 10.
- ²¹ Şevki Koca, *Bektaşilik ve Bektaşî Dergahları*, İstanbul 2005, s.55. Mehmed Ali Hilmi Dedebara'nın ölüm tarihi Noyan tarafından 1905 olarak verilmektedir. Noyan, *a.g.e.*, VI, s. 44.
- ²² Bektaşiliğin Üsküdar'da temsil edilmesi bölgenin Türkler tarafından fethine kadar gider. Bektaşî kültürü Rum Abdalları ve derviş gaziler eliyle Üsküdar ve çevresinin fethi sırasında bölgeye getirilmişti. Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'un fethiyle, bölgedeki Bektaşî faaliyetleri yoğunlaştı. Sultan II. Bayezid döneminde ise Hacı Bektaş Veli Tekkesi'nin başına Balım Sultan'ın

1890'larda evlendiği Vasfiye Hanım ile de, dergâhtaki toplantılar sırasında tanışmıştı.

Fotoğraf 2 ve 3: Ali Ulvî (Gerçek) Baba

Asıl adı Ali Rıza olan Ali Ulvî Baba, “Ali Ulvî adını hangi tarihten itibaren kullanmaya başladı?” ya da “bu adı ona biri mi verdi?” saptayamadık. Ancak seçilen *Ulvî* adı özeldir ve Hz. Ali'nin “*yüce, eşsiz ve semavi*” niteliğini işaret etmektedir. Nitekim Ali Ulvî Baba'nın, soyadı kanunu²³ çıktığı zaman bizzat seçtiği *Gerçek* soyadı da²⁴, (Ali Ulvî Gerçek), Hz. *Ali'nin yüce, eşsiz ve semavi bir hakikat olduğunu* vurgulamak amacındadır. Öte yandan Bektaşiliğe göre, Âli sözcüğünün sözlükte karşılığı, *Ulvîyet*'tir:

“Ben aynayı yüzüme tutunca ulvîyeti görebilmeliyim ki bu ulvîyet, Ukûbiyet'tir, ulvîyetin ulûbiyetidir. Bektaşî dergâhında Ayin mabedine giriş kapısının solunda bir sütun vardır ki bu sütunun kaidesi insan cemiyetini sembolize eder, zirvesi de ulûbiyeti gösterir. Bu sütun, başlangıcında Mabrutî'dir.

... Şimdi, insanlar, başlangıçta, mabrutun kaidesinde dirler ve tekemmül ede ede yukarıya doğru yükselmeye başlarlar. Yükselmek, benliğini anlamak ve hakikate yani Allah'a yaklaşmak demektir. Mabrutun kaidesinden zirvesindeki sonuç noktasına doğru yükseldikçe acaba nereye gidilmektedir? Şüphesiz ki Allah'a. İşte, kesretten

---

getirilmesiyle hem Bektaşilik teşkilatlı bir yapıya kavuştu, hem de diğer bölgelerle beraber Üsküdar'da faaliyette olan tekkeler Bektaşiliğin merkezi olan bu tekkeye bağlandı. Tarihi süreç içerisinde Üsküdar ve çevresinde çok sayıda Bektaşî tekkesi açıldı ve faaliyet gösterdi. Bunlar arasında kuruluşu en erken tarihli olanlar, mezarlık içindeki Karaca Ahmet Sultan ve bugün Göztepe sınırları içerisinde yer alan Nerdibân (Merdiven) köyü Şahkulu Sultan tekkeleridir. Fahri Maden, “Üsküdar'da Bektaşilik: Kıncı Baba Mürüvvet Baba ve Yarımca Baba Tekkeleri”, *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu 21-23 Kasım 2014 Bildiriler*, 3, İstanbul 2015, s. 25.

²³ 2525 sayılı Soyadı Kanunu, 21 Haziran 1934 tarihinde kabul edilmiş, 2 Temmuz 1934 günü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve 2 Ocak 1935'de yürürlüğe girmiştir.

²⁴ Cavidan Bora'nın anlatımına göre, *Gerçek* sözcüğü Ali Ulvî Baba tarafından özellikle seçilmişti (Cavidan Bora ile yapılan 04.01.2008 tarihli görüşme).

vandete felsefesi budur. İnsan, cemiyet hâlinde yaşadığı çokluktan birlik hâlinde bulunan son noktaya, yani ilâhî zata doğru yüксеle yüксеle ulûhiyet kazanır ve ulvîleşir.

Çünkü bildik aslınız evvel biziz, âhir biziz

İptidayız, intibayız, bâtin-ü zâhir biziz.

İlâhî zat, Muhammed ve Ali'de tecelli ve teşabhus etmiştir. Mabrutun kaidesindeki kesret insanlardan mürekkaptir. Bu insanların hepsinde de ulvîyet kabiliyeti, yani (Ulubîyet) kabiliyeti vardır. Fakat, insanların hepsi bu kabiliyetlerini idrak edememektedirler, ancak, nasibi olanlar idrak edip hakikati görebilmektedirler ve (Allah Birdir) remzînin hakiki manasını anlayabilmektedirler²⁵.

Ali Ulvî Baba'ya Ait İcazetname

Bektaşilikte icazetname (hilafetname), sülûkunun²⁶ tamamlayan müride, artık tarikatın usul ve erkânını devam ettireceği yönündeki yeterliliğini göstermek amacıyla şeyh tarafından verilen belgedir. Tarikatlara ve dönemlere göre farklılıklar göstermekle birlikte, Başlangıçta icazetnamelerin onayı merkez âsîtânedeki²⁷ postnişinin uhdesine tahsis edilmişti. Bektaşilikte ilk zamanlarda icazet ancak Kırşehir'deki Hacı Bektaş'ta verilirdi. İcazet verilmesi lazım gelen bir babaya, yalnız pir evi postnişini icazet verebilirdi. Sonraki yıllarda, altı yerde daha icazete izin verme makamı oluşturuldu. Bunlar Mısır, Seyyid Ali Sultan, Abdal Musa, Durbali Sultan, Rumelihisarı tekkeleriydi. Âsîtâne dışında icazet verme yetkisi, Şehitlik Dergâhı²⁸ özelinde 19. yüzyılın sonlarına doğru Abdünnafî Baba döneminde mümkün hale geldi. Abdünnafî Baba, İstanbul'un en eski tekkelerinden biri olan ve daha sonra kendisinin adı ile de anılan Rumelihisarı Şehitlik Dergâhı'nın, hicri 1277-1330 [1860/61-1912] yılları arasında şeyhlik vazifesini uhdesinde bulunduran postnişinidir²⁹. Abdünnafî Baba'nın muhitinde bulunan ve meclislerine devam

²⁵ Sunar, a.g.e., s. 21.

²⁶ Tasavvufta sülûk ya da seyr-ü sülûk, Hakka ermek, manevi yolculuk yapmak, usul dairesinde maneviyatın yükseltilmesi, Hakka ermek için bir rehberin öncülüğünde ve denetiminde çıkılan manevi ve rûhî yolculuktur. Taha Ağca, "Yusuf Hakîkî'ye (ö.1487) Göre Seyr-ü Sülûk", *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 35, Ocak-Haziran 2016, s. 128.

²⁷ Farsça'da "kapı eşîği, kapı dibi, eşik yantı" gibi anlamlara gelen âstan kelimesinden türetilmiş olup Türkçe'de âstâne veya âsîtâne şeklinde telaffuz edilir. Osmanlı devrinde bir tarikatın veya tarikat kolunun merkezi olan tam teşekküllü tekkeler için kullanılmıştı. Anadolu'da en önemli âsîtâneler Konya'da Mevlânâ (Mevlevîyye), Kırşehir Hacıbektaş'ta Hacı Bektaş-ı Velî (Bektaşîyye), Ankara'da Hacı Bayrâm-ı Velî (Bayramîyye), İznik'te Eşrefoğlu Rûmî (Kâdirîyye-Eşrefîyye) ve Kastamonu'da Şâban-ı Velî (Halvetîyye-Şâbânîyye) tekkeleriydi. M. Baha Tanman, "Bektaşilik", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 3, İstanbul 1991, s. 485-487.

²⁸ Tekke, tarihi boyunca Seyyid Bedreddin Baba-yı Velî, Üç Şehitler Tekkesi, Boğazkesen Tekkesi, Deniz Abdal Tekkesi, Şeyh Ali Baba Tekkesi gibi farklı isimler ile anıldı. Fakat sonraları Nafî Baba'nın adıyla meşhur oldu. Fahri Maden, "Şehitlik Tekkesi ve Şeyh Ali Baba Vakfı", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, Sayı 65, 2013, s. 186; Ercan Alkan, "Şehitlik Dergâhı Tarihçesine Bir Katkı: Abdünnafî Baba'nın Ahmed İsmet Efendi'ye Verdiği İcazetname", *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, 35, (2015/1), s. s. 27.

²⁹ Alkan, a.g.m., s. 27.

edenlerden bir kısmına icazet verdiği bilinmektedir. Ali Ulvî Baba da bu şahıslardan biridir.

Ali Ulvî Baba'ya verilen ilk icazetname, 15 Sefer 1327(8 Mart 1909) tarihlidir. İcazetname, Bektaşî tarikatının son dönem temsilcilerinden Abdünnafi Baba'nın³⁰ imzasını taşımaktadır³¹. Bu İcazetname, 15 Teşrin-i evvel 1329(28 Ekim 1913) tarihinde Hacı Bektaş-ı Veli Pirevi'nden Feyzullah Baba, Mihmandar Ahmed Baba, Mehmed Baba, Salih Baba, Hasan Baba ve Dedebağı Babası Zeynelâbidîn Baba imzaları ile tasdik olunmuştur. Ayrıca icazetnamenin ek bölümünde 1915 tarihli uzun bir Şahadetname mevcuttur (Bkz. Belge 1). Ali Ulvî Baba, 1909 yılında Abdünnafi Baba'dan aldığı İcazetnameyi, Hacı Bektaş-ı Veli Pirevi'ne 25 Haziran 1925 tarihinde tekrar tasdik ettirme gereksinimi duymuştur³²:

“*Tarikat-ı aliyemize hayli seneden beri adâb ve erkân-ı Muhammed Alî üzerine hizmet eden ve bin üç yüz yirmi yedi senesi Saferü'l-hayrının beşinci tarihinde İstanbul'da Rumelibisar'da Şebidlik Dergâhı post-nişini merhum Nafi Baba (Abdünnafi Baba'dır) tarafından mu'tâ ve dergâh-ı Hazret-i Pîrimize mevdû' ve mahfuz ve 15 Teşrin-i evvel 1329 tarihinde rub-u revâm şâd merhum el-hâc Feyzullah Dede Baba tarafından musaddak yedinde icâzeti bulunan İzmir'de Balınar Dergâhı Post-nişini Çerkeşî Ali Ulvî Baba tecdîden Dergâh-ı Hazret-i Pîr'imizden icâzetnâme talebinde bulunmuş ve Baba-yı mümâileyh filbakîka ulum-ı şer'iyeye ârif ve adâb ü erkân-ı tarikata vâkaf edib ve kâmil ve ehl-i hâl ve sahib-i temkîn olub neşr-i fiyuzât-ı tarikat-ı aliyemize ehlîyyeti ind-i fakîrânemizce ma'lum ve müsellemler bulunduğundan kemâ fi'l-kadîm ol makam-ı vâcib-ül ibtirâmında ikamet ve ikad-ı tariyk-i müstakim üzere âyin-nâzenini icrâ ve bilcümle ehl-i tarikat ve tâlibân-ı râh-ı hakikat olan muhibbân-ı âşikân-ı sâdıkânın hizmet-i ma'lume ve metâlib-i ma'nevîyelerin rû'yet ve gurabâ ve misâfirîne ibrâz-ı hürmet ile evkat-ı hamsede hükümet-i cumhuriyet-i mübeccelemizin mâdâm-ül melenân terakki-ü şân-ü şevket ve beka-yı mülk-i millet da'avât ve mefruzesine müdâvet eylemek üzere İnnallâhe ye'mürüküm en tü'edd-ül emânât-ı ilâ ehlîh â'âyet-i kerimesinin mâ-sadakınca mümâileyh Çerkeşî Ali Ulvî Baba Efendiye Hânkaab-ı Hazret-i Pîr'den teberrüken ve tecdîden işbu icâzetname i'tâ kılındı. Fi Zilhiccetü's-şerîf Sene-i Hicriyye 1343 ve 25 Haziran Sene-i Rumiyye 1341*”³³.

1913 yılında Hacı Bektaş Veli Pirevi tarafından tasdik edilen 1909 tarihli icazetnameyi, “Ali Ulvî Baba, neden tekrar tasdik ettirme gereksinimi duydu?”

³⁰ Abdünnafi Baba hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Günay Kut ve Edhem Eldem, *Rumelibisari Şebidlik Dergâhı Mezar Taşları*, İstanbul 2010, s. 55-64; Alkan, *a.g.m.*, s. 32-35.

³¹ Siren Bora Özel Arşivi, “Ali Ulvî Baba'ya ait İcazetname Sureti” (Bkz. Belge 1).

³² Kasap ve Günaydın, *a.g.e.*, s. 8. İsmail Kasap ve Yusuf Turan Günaydın, “Ali Ulvi Baba'nın Bektaşîlik Makalâtı'ndan Mücerretlik Postuyla İlgili İkinci Bölüm”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 40, Güz 2006, s. 167-168; Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşîlik ve Alevîlik*, VI, Ankara 2003, s. 43.

³³ Noyan, *a.g.e.*, V, s. 199-200. İcazetname tarihi, Hicri 3 Zilhicce 1343/Rumi 25 Haziran 1341 yani 25 Haziran 1925'tir.

Bunu saptamak olanaksızdır³⁴. Ancak, varsayımlar üzerinde durulabilir. Bedri Noyan, 1925 tarihli tasdikın gerekçesini, önce bir gazetede tefrika olarak yayınlanan, sonra 1922 yılında basılan Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Nur Baba* adlı kitabına bağlamaktadır. Noyan'a göre söz konusu kitapta, Kısıklı Dergâhı Şeyhi Ali Baba'dan esinlenilerek bol miktarda mizah yapılmakta, Bektaşî babalarıyla, dedeleriyle adeta alay edilmektedir. Yapılan mizah o kadar keskin ve etkilidir ki; zamanla halk nezdinde Bektaşî babaları ve dedeleri aleyhine genel bir kanaat oluşmuştur. Bu kanaat, Bektaşî cemaatinde rahatsızlığa yol açmıştır. Dolayısıyla Ali Ulvî Baba, 1925 yılında Hacı Bektaş Veli Pirevi'nden tasdik alarak aleyhinde oluşabilecek kanaati silmek istemiş olabilir³⁵. Öte yandan 1924 ve 1925 yıllarının, tekke ve zaviyeler açısından son derece önemli ve sancılı gelişmelere sahne olduğu unutulmamalıdır. 3 Mart 1924 tarihinde, Şer'iyye ve Evkaf Vekâleti'ni kaldıran 429 sayılı kanunun tekke ve zaviyelerle ilgili olan 5. maddesi ile devlet, onların mevcudiyetini resmi olarak onaylamıştır. Böylece tekke ve zaviyeleri bizzat kendi kontrol ve denetimi altına almıştır³⁶. Bu tarihte henüz tekke ve zaviyelerin kapatılacağına ilişkin her hangi bir haber yoktur ancak devir inkılâp kanunları devridir. Yayınlanan kanunlar, Osmanlı sosyal ve kurumsal yapısında köklü değişikliklere yol açmaktadır. Dolayısıyla konu ile doğrudan ilgili şahıslar, yani tarikat şeyhleri, dergâh post-nişinleri dedeler ve babalar gelebilecek yasaklamalara karşı teyakkuzdadır. 1925 yılının Şubat ayında başlayan Şeyh Said Ayaklanması da tarikatları, tekke ve zaviyeleri bir numaralı tartışma konusu haline getirmiştir. Böylece Ali Ulvî Baba, 1909 tarihli icazetnamesinin tekrar tasdikine gereksinme duymuş olabilir. Ancak gelişmeler aleyhte olmuş ve sonunda, ülkedeki tek muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile birlikte tarikatlar, tekke ve zaviyeler 30 Kasım 1925 tarihinde çıkarılan 677 sayılı kanun ile kapatılmıştır.

Balpınar Dergâhına ait Vakfiye (Vakıfnâme)

Birinci Balkan Savaşı'ndan sonra, muhtemelen 1913 yılında İzmir'e giden Ali Ulvî Baba, önce İzmir Değirmendağı'ndaki bir konakta ikamet etti³⁷. Bu konak, aynı zamanda onun dergâhı idi. Sonra Yeşilyurt Mızraklıtepe'de, 8 dönüm arazi üzerinde Balpınar Dergâhı'nı kurdu. Ali Ulvî Baba'ya ait 28 Nisan 1331 (11 Mayıs 1915) tarihli şahadetname "*Huzur-ı Sâmi-i Cenâb-ı Vilâyet-penâbi'ye, İzmir'de Mızraklıtepe civarında Tarikat-ı Aliyye-i Bektaşîye'den Balpınar Dergâhı Postnişini reşâdatlı*

³⁴ Noyan, Ali Ulvî Baba hakkında yapılan dedikodulardan söz etmektedir. Bkz. Noyan, *a.g.e.*, V, s. 199-200. Bu *dedikoduları* dile getirme gereğini duymuyoruz.

³⁵ Noyan, *a.g.e.*, VI, s. 43. Ayrıca bkz. Kasap ve Günaydın, *a.g.e.*, s. 8.

³⁶ Kanun şöyledir: "*Türkiye Cumhuriyeti dâhilinde bilcümle cevami ve mesacid-i şerifenin ve tekaya ve zevayamın idaresine, imam, hatip, vaiz, şeyh, müezzîn ve kayyumların vesair müstahdemîn tayin ve azıllarına Diyanet İşleri Reisi memurdur*". Resmî Ceride, 07 Nisan 1924, Sayı: 68'den aktaran Cem Apaydın, "Belgeler Işığında Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması Üzerine bir Değerlendirme", *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Cilt 16, Sayı 32, 2017/2, s. 152.

³⁷ Noyan, konağın eski bir Ermeni okulu olduğunu yazmaktadır. Noyan, *a.g.e.*, V, s. 197.

*Ali Ulvî Baba İzmir’de ve şimdiye kadar şehr-i mezâkûrun mahallât-ı muhtelifesinde bulunduğu müddet zarfında...*³⁸ sözcükleriyle başladığına göre, sözünü ettiğimiz dergâh, Mayıs 1915 tarihinden önce kurulmuş olmalıdır³⁹. Bektaşî dergâhlarını yadır, ayazma ya da su kaynağına yakın kurmak Bektaşilik geleneğine uygun bir tutumdur⁴⁰. Nitekim Balpınar Dergâhı sınırları içerisinde de bir yadır (Mızraklı Dede yadırı)⁴¹ ve bir kaynak (Balpınar Kaynağı) mevcuttu. Öte yandan söz konusu arazi üzerinde, 18. yüzyılda Ali Ruhi Baba’ya ait bir dergâh yer alıyordu. Bu yüzden buraya Mızraklı Dergâhı da denilmekteydi. 6 Nisan 1316 (19 Nisan 1900) tarihinde vefat eden Ali Ruhi Baba’nın kabri burada bulunduğuna göre, dergâhın aynı zamanda bir haziresi de vardı. Nitekim 1326 (1909/1910) tarihinde vefat eden İzmir Askeri Hastane Baş eczacısı Kolağası Ali Haydar Bey’in kabri buradadır⁴². Ayrıca, Ali Ulvî Baba’nın eşi Vasfiye Hanım da, 1920 yılında vefat ettiği zaman hazirede defnedilmişti⁴³.

7 Rebiyülevvel 1335 (1 Ocak 1917) tarihli, Balpınar Dergâhı Vakfı’na ait krokiye göre, Balpınar Dergâhı arazisi 4+4 toplam 8 dönümdü. Kroki üzerinde sağdaki 4 dönüm üzerinde “*Ali Ulvî Baba’ya mutasarrıf edilen dergâh ve müstemilatı*” yer alıyordu. Soldaki 4 dönüm üzerinde ise, “*Vasfiye Hanuma mutasarrıf edilip vefatıyla veresesine bilâvasıta ferağ eyleyecekleri mahal*” vardı. Noyan’a göre, Ali Ulvî Baba’nın eşi Vasfiye Hanım’dan satın aldığı⁴⁴ toplam 8 dönüm arazinin cenubunda Giridli Ali Beğ tarlası, şarkında merhum Kürd Yusuf Ağa mahdumu Abdülkadir Efendi tarlası ve Ali Rıza Efendi bağı, garbında Giridli Ahmed ve oğlu Mehmed’in kule ve bağı ve şimalinde “*Ali Ulvî Baba ve zevcesi Vasfiye Hanım vereseşi bağı - Ali Ulvî Baba ve zevcesi Vasfiye Hanım vereseşi kale ve arazişi*” mevcuttu⁴⁵ (Bkz. Belge 3). Söz konusu vakfiyeye ilişkin kayıt, İzmir Vakıflar İdaresi vakfiye defterinin 165. sayfasına, 10 Rebiyülevvel 1338 (Miladi 3 Aralık 1919) tarihinde yazılmıştır: “*İzmir Mızraklı’da Balpınar Dergâhı postnişini Ali Ulvî Baba bin Ali Efendi 10 Rebiyü’l-evvel 1338 tarihli vakfiyyesi...*”⁴⁶. Maliye Nezareti Evrak-ı Nakdiye ve Levazım Müdüriyeti mührünü

³⁸ Siren Bora Özel Arşivi, “Ali Ulvî Baba’ya ait İcazetname sureti” (Bkz. Belge 1).

³⁹ Arşivimizdeki vakfiyeye göre, kuruluş tarihi Teşrin-i evvel 1329 (Ekim/Kasım 1913) yılıdır. Siren Bora Özel Arşivi, “Balpınar Dergâhına ait Vakfiye” (Bkz. Belge 2).

⁴⁰ Noyan *a.g.e*, V, s. 195-198.

⁴¹ İzmir Mızraklı Dede Yatırına ait 18 Nisan 1961 tarihli ve resmi çaplı tasarruf vesikasına göre yadır, İzmir, Güzelyalı Arap deresi, Mızraklıtepe’dedir. Kütük sayfa numarası 2416, pafta numarası 424, parsel numarası 22, ada numarası 3120, yüzölçümü 381 metrekaredir. Noyan *a.g.e*, V, s. 197.

⁴² Noyan *a.g.e*, V, s. 195-196.

⁴³ Cavidan Bora ile yapılan 05.01.2008 tarihli görüşme.

⁴⁴ Noyan, Ali Ulvî Baba’nın araziye eşi Vasfiye Hanım’dan satın aldığı yazmaktadır. Noyan *a.g.e*, V, s. 197.

⁴⁵ Siren Bora Özel Arşivi, “Balpınar Dergâhı Vakfına ait Kroki” (Bkz. Belge 3).

⁴⁶ Noyan, *a.g.e*, V, s. 197. Noyan’a göre, Balpınar Dergâhı’nın kuruluş tarihi 1917 ya da 1919 yılı değil, 1920 yılıdır. Bu konudaki dayanağı, çevirisini verdiği Balpınar Dergâhı Beratı’dır. Berat’taki tarih 1 Şaban 1339’dur (10 Nisan 1921). Noyan, *a.g.e*, V, s. 197-198.

taşıyan 12 Rebi-ül aher 1338(4 Ocak 1920) tarihli Vakfiye'ye⁴⁷ göre, Balpınar Dergâhı Vakfı'nın kuruluş tarihi, Teşrin-i evvel 1329 (Ekim/Kasım 1913)'dur (Bkz. Belge 2). Allaha hamd u senâ, vakfın ecr ü sevâbı hakkında varit olan ayet ve hadislerle başlayan söz konusu vakfiyeye göre, vakfın sınırları ve vakf olunan malların miktarı, vasıfları şöyledir:

“... uhde-i tasarrufunda bulunan birinci Süleymaniye mahallesinde Mızraklıtepe mevki' ve sokağında kâin şarken Kürt Yusuf mahdumu Abdülkadir Efendi tarlası ve takiben Ali Rıza Efendi bağı garben Giridli Ahmed ve oğlu Mehmedin kule ve bağı ve şimalen zevcem müteveffa Vasıfye Hanım vereseşi bağı ile kule ve arazisi cenuben Giridli Ali Beğ tarlasıyla mahdud ve sekiz dönüm mikdarı arazi-i emiriyeden bir kat'a tarla derununda tasarruf kanununun neşrinden muabbar muhaddis ve mukaddesatın bir karinesi canib-i beytü'l-İslâma aid arazi-i emiriyeye üzerinde ....(yırtılmış olan bölüm)..... Balpınar Dergâhı namıyla bir bab Dergâh-ı Şerif ile müstemilâtı olan bir cami'-i şerif ve dört aded misafir odası ve bir ahır ve bir samanbâne ile bir matbah ve bir kabvehaneye müstemil emakîn-ı mezkûre ile sekiz sâk armud ....(yırtılmış olan bölüm)..... kendi malım olan bir yazma Mushâf-ı Şerif ve bir aded delâil-i hayrat ve beş teber ve bir nazîr ve bir nubâs tepsî ve bir aşure kazanı ve iki nubâs tencere ve iki aded balı seccade ve bir büyük nubâs helva tenceresi ve iki aded ....(yırtılmış olan bölüm)..... ufak şamdan ve dört büyük şamdan ve bir levha ve yirmi aded post ve bir sancak ve üç re's sağmalı koyun ve iki aded ....(okunmıyor).... üç aded saman minderî ...”⁴⁸.

Aynı vakfiye aracılığıyla, “... Aydın Vilayeti merkezî olan İzmir'de Birinci Süleymaniye Mahallesinin Mızraklıtepe mevkiinde sakin ashab-ı hayratdan zâtî ma'ruf Ali Ulvî Baba ibni Ali Efendi Medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'i şerife onur zîker-i ati vakfına la'cel-ül tecil mütevellî nasb ve tayin eylediği medine-i mezburenin Balcımesjid Mahallesinde sakin keşâlik zâtî ma'ruf Hacı Mustafa Efendi bin İbrahim ...” azledilmiştir. Yerine ise, vakfeden şahıs yani Ali Ulvî Baba mütevellî tayin edilmiştir. Onun vefatından sonra, çocukları sırayla mütevellî olacaklardır: “... ben hayatta oldukça vakfı mezkûreye kendim mütevellî ve dergâh-ı şerif-i mezkûrda da post-nişin olub dilediğim gibi tasarruf eyledim ve diledim ki vefat ....(yırtılmış olan bölüm).... evlâd-ı zükûrumdan ekber ve ersedi post-nişin ve kerimem Nabide Hanım mütevellîye ola ve kerimem-i mezburenin vefatında evlâd-ı inasdan ekber ve ersedi mütevellîye ola ... zükûr ve inasımın teselli-i bâde'l-inkîrâz vakf-ı mezkûreye ....(yırtılmış olan bölüm)..... Mucur kazasının Hacı Bektaş nahiyesinde vaki' pîr-i tarikat Hacı Bektaş-ı Veli Hazretlerinin dergâh-ı şerifleri post-nişini mütevellî ola.....”. Vakıf arazisi sınırları dahilinde olan ve vakfa ait “... eşcar-ı mezkûrenin mahsul ve semerâtı dergâh-ı şerif-i mezkûr post-nişininin tensib edeceği veçhle dergâhın mesarif-i zaruriyesine harc ve sarf edile ve emval-i menkule-i mezbur dabi dergâh-ı

⁴⁷ Vakfeden bir kişinin yani vâkıfın resmen başvurusu ile kadının (hâkimin) yüzleştirerek hüküm verdiğini gösteren belgeye, vakfiye ya da vakıfnâme adı verilmektedir. Bu belge, vakfın şahitler huzurundaki hukuki tescildir. Sonra, belge sicile kaydedilmekte ve böylece kesinlik kazanmaktadır. Söz konusu belgelerde vakfı kuranın adı, sanı, vakfedilen paranın ya da malların miktarı ve vasıfları, bunların geliri ile yapılacak işler sırasıyla yer almaktadır.

⁴⁸ Siren Bora Özel Arşivi, “Balpınar Dergâhına ait Vakfiye” (Bkz. Belge 2).

şerif-i meşkeurenin etemmam-ı tamında dervişan ve misafirân buldukları zamanlarda isti'mal edile dökülenler dahi zevada ikram edile ve bunların teksirinde mütevellî ve post-nişinin diledikleri suretde isti'mali dergâhın harc-ı zaruriyesine ve zevadın ikramına sarf edile ...” şeklinde hüküm altına alınmıştır⁴⁹.

Fotoğraf 4: Bir zamanlar Balpınar Dergâhı'nın bulunduğu alan (Mızraklı Dede Panorama)
(Kaynak: Orhan Beşikçi).

Balpınar Dergâhı'nın yeri, günümüzde, Yeşilyurt'ta Tahsin Yazıcı Mahallesi Mevlana Caddesi Mızraklı Dede Sokağı'ndadır. Yeşilyurt otobüs yolunda Bozyaka Duracağı'nın biraz geçtikten sonra, Ahmet Rağıp Üzümcü İlkokulu önündeki duraktan batıya doğru uzanan yolda karşıdan görünen ilk tepenin sırtında uzanmaktadır. Dergâhın bulunduğu araziden geriye, ufak bir mescit odası, hazire ve Mızraklı Dede'nin yatır kalmıştır⁵⁰. Bu yatır, Mızraklı Mescidi'nin (Camisi'nin) avlusunda, asırlık selvi ağacının altındadır. İzmir Askeri Hastane Baş eczacısı Kolağası Ali Haydar Bey'in kabri hala buradadır Vasfiye Hanım'ın kabri ise kayıptır⁵¹.

Bektaşiliğe İlişkin Çalışmaları ve Eserleri

Ali Ulvî Baba, sürekli okuyan, araştıran, her fırsatta notlar alan ve fikirlerini, bilgi birikimini paylaşan bir ilim adamıydı. Zaman zaman diğer Bektaşî babalarıyla bir araya gelerek toplantılar düzenlerdi. Hepsî, Bektaşiliğe katkıda bulunma ve ona düzen verme çabası içerisindeydi. Bu toplantılarda alınan kararlar, maddeler halinde bir araya getiriliyordu⁵². İstiklal Savaşında büyük yararlıklar göstermiş olan İzmir

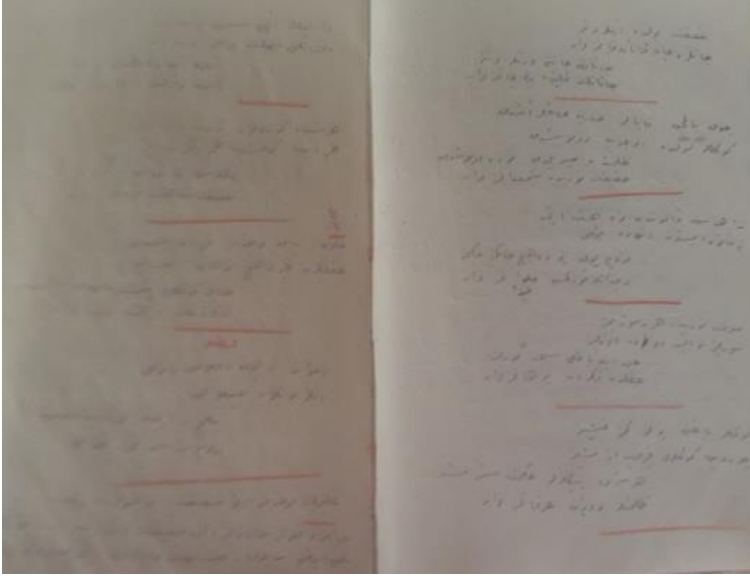
⁴⁹ Siren Bora Özel Arşivi, “Balpınar Dergâhı'na ait Vakfiye” (Bkz. Belge 2). Vakfiyenin arka sayfasında “İşbu i'lam-ı şer'îye sureti zabtına ve aslına mutabıkdır. Sene 5 Kanun-ı Sani 1336 (5 Ocak 1920)” yazılıdır.

⁵⁰ Reşat Nuri Güntekin'in çocukluğuna ilişkin en renkli anılardan biri, sütünesinin İzmir Dübekbaşı'ndaki evinde kaldığı döneme aittir. Bu döneme ait anılarında (yaklaşık olarak 19. yüzyılın sonları) Mızraklı Dede yatırından söz etmektedir. Reşat Nuri Güntekin, *Anadolu Notları*, I-II, İstanbul 2015, s. 124-126.

⁵¹ Noyan *a.g.e.*, V, s. 195.

⁵² Noyan *a.g.e.*, VI, s. 44.

Balpınar Dergâhı Postnişini Ali Ulvî Baba, Yalvaçlı Halife Topal Tevfik Baba ve Üsküplü Halife Süleyman Türabi Baba, birlikte *Üçler* adını verdikleri bir kurum oluşturdular. Kurum aracılığıyla Halifelik icazeti vermeye başladılar⁵³. Nitekim Ali Ulvî Baba'nın yetiştirdiği, nasip ve icazet verdiği kişilerin bir bölümünün adı bilinmektedir. Bu kişiler arasında Abdurrahman Niyazi (Küçük Niyazi) Baba (öl. 1954), Ali Cemalî Baba, Filibeli Remziye Anabacı (1883-1969), Ali Galip Eren (1919-?), Mustafa Cenap Çubukçu ve Hasan Hâki Coşkuner Baba (öl. 1967) bulunmaktadır⁵⁴.

Fotoğraf 5: Ali Ulvî Baba'nın kendi el yazıyla nefeslerinin yer aldığı defterden bir sayfa

Ali Ulvî Baba'nın kaleme aldığı pek çok nefes mevcuttur. Arşivimizde yer alan ve fotoğraf 5'te de görülen nefeslerinden birinin, son altı beytinin Latin harflerine çevirisini aşağıda veriyoruz:

*“Varlığın elemi sesi bizdedir
İnsanlık fazilet dersi bizdedir*

*Erenlere aid de his bizdedir
Ebedi varlığa itimadımız var*

*Her şeyde görünüyor bizden biraz iz
Hem ayda güneşde hem denizdeyiz*

*İkmal ile kainatı terkimiz(?) neyiz
Hakikat-i şabaneden fermanımız var*

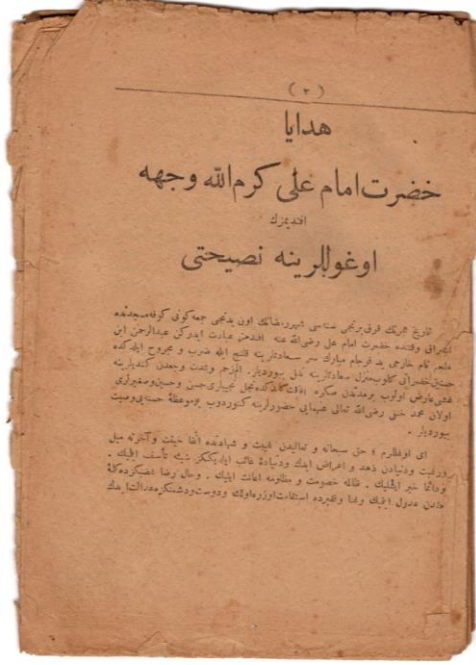
Ulvî bak vicdana gürân istemem
Akilinden gayrı hiçbir ban istemem

*Hak gönlin yetişir selamın istemem
Devranın içinde devranımız var”⁵⁵*

⁵³ Koca, *a.g.e.*, s. 57.

⁵⁴ Kasap ve Günaydın, *a.g.e.*, s. 10.

⁵⁵ Siren Bora Özel Arşivi, Ali Ulvî Baba'nın nefesleri el yazısıyla arşivimizde mevcuttur.

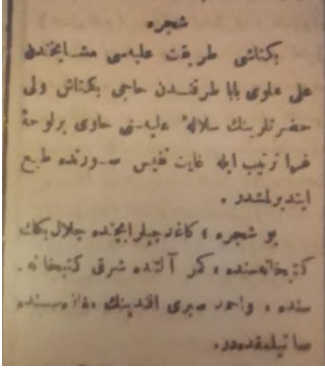
Fotoğraf 6: Ali Ulvî Baba'nın *Mevlûd-i Hazret-i İmam Ali Kerema'llahû Veccehû* adlı kitabının ilk sayfası

Arşivimizde, bizzat Ali Ulvî Baba tarafından kaleme alınan, çeşitli hastalıkların tedavi yöntemlerine ilişkin bir şifa kitabı taslağı bulunmaktadır. El yazısı taslağın her sayfasında bir hastalık ve tedavisinde kullanılması gereken doğal ürünlerin adları sıralanmıştır. Ayrıca kullanılacak ilaçların hazırlanması için ayrıntılı tarifler verilmiştir⁵⁶. Bektaşiliğe ilişkin eserleri hakkında bir liste, *Bektaşilik Makalâtı*⁵⁷ adlı kitabının arka sayfasında yer almaktadır: Burada verilen bilgiye göre, basılan eserleri *Şecere-i Hacı Bektaş-i Veli* ve *Makalât-ı Bektaşî*'dir. Basılacak olanlar ise, *Mevlûd-l Hazret-i İmam Ali Kerema'llahû Veccehû* ile *Tarih-i Şab-ı Vîlayet*'tir. Öte yandan arşivimizde, basılmış olan *Mevlûd-l Hazret-i İmam Ali Kerema'llahû Veccehû* adlı kitabı mevcuttur⁵⁸. Ayrıca 1912 tarihli İzmir Ahenk gazetesinde, Ali Ulvî Baba'nın *Şecere-i Hacı Bektaş-i Veli* adlı eserine ilişkin bir ilan yayımlanmıştır:

⁵⁶ Siren Bora Özel Arşivi, "Ali Ulvî Baba'ya ait şifa kitabı taslağı".

⁵⁷ Siren Bora Özel Arşivi, Ali Ulvî Baba, *Bektaşilik Makalâtı*, İzmir 1341 (1922/1923).

⁵⁸ Siren Bora Özel Arşivi, *Mevlûd-i Hazret-i İmam Ali Kerema'llahû Veccehû*, İzmir ty. Kitabın kapağı yoktur. Bu yüzden basım tarihini bilmiyoruz.

Fotoğraf 7: 14 Teşrin-i evvel 1328 (27 Teşrin-i evvel 1912) tarihli *Ahenk Gazetesi*'ndeki Ali Ulvî Baba'nın *Şecere-i Hacı Bektaş-i Veli* adlı eserine ilişkin ilan

Şecere

Bektaşî tarikat-ı aliyyesi meşâyihinden Ali Ulvî Baba tarafından Hacı Bektaş-ı Veli Hazretleri'nin sülâle-i aliyyesine havi bir levha-yı garrâ tertîb ile gâyet nefis surette tab' itdirilmiştir.

Bu şecere; Kağıdcılar içinde Celâl Beğ'in Kütübhanesi'nde, Kemeraltı'nda Şark Kütübhanesi'nde ve Ahmed Sabri Efendi'nin mağazasında satılmaktadır⁵⁹.

Şecere-i Hacı Bektaş-i Veli'nin basım tarihi 1912'dir. *Bektaşilik Makalâtı*'nın basım tarihi ise 1922/1923'tür. O halde basılan ilk kitabı *Şecere-i Hacı Bektaş-i Veli* olmalıdır. *Mevlûd-i Hazret-i İmam Ali Keremâ'llahû Vechebû* adlı kitabı ise, 1923 yılından sonra basılmıştır. Ali Ulvî Baba'nın *Bektaşilik Makalâtı* adlı eserinin çevirisini yapan ve yayınlayan Kasap ile Günaydın, Baba'nın kendisine ait bazı beyitlerden sonra "*Risale-i İştialât-ı Ali Ulvî Baba*" yazdığını belirtmektedir. Gerçekten de eserin dördüncü sayfasında bu kayıt mevcuttur⁶⁰. Şulelemeler, parıldamalar anlamına gelen iştialât müstakil bir eser olabilir⁶¹. Öte yandan Kasap ve Günaydın'a göre, *Bektaşilik Makalâtı* adlı eserin sonunda yer alan ve Hz. Ali'yle ilgili hadislere yer veren "*El Ehâdisü'l Vâride Fi Fezâ'ili Cenâbi Aliyyi'l-Murtezâ Keremâ'llahû Vechebû ve Radiyâ'llahu 'Anhu*" adlı hadis seçmesini de yazarın ayrı bir eseri saymak mümkündür⁶².

Sonuç

Balım Sultan ile başlayan mücerred derviş teşkilatı, varlığını resmen 1925 yılına kadar sürdürmüştür⁶³. 30 Kasım 1925 tarihinde çıkarılan 677 sayılı kanun ile tekke ve zaviyeler kapatılınca, Balpınar Dergâhı da kapatılmıştır. Yasaklara rağmen, Bektaşî dervişlerinin ve muhibbânların evlerde gizlice bir araya gelerek toplantılar düzenledikleri bilinmektedir. Ali Ulvî Baba da, bu tarihten sonra Bektaşilik çalışmalarına ara vermemiş; konuya ilişkin eserler kaleme almaya devam etmiştir.

⁵⁹ *Ahenk*, 14 Teşrin-i evvel 1328 (27 Teşrin-i evvel 1912).

⁶⁰ Siren Bora Özel Arşivi, Ali Ulvî Baba, *Bektaşilik Makalâtı*, İzmir 1341, s. 4.

⁶¹ Kasap ve Günaydın, *a.g.e.*, s. 11-12.

⁶² Kasap ve Günaydın, *a.g.e.*, s. 12.

⁶³ Ayşe Değerli ve Yusuf Küçükdağ, "Vaka-i Hayriyye'ye Kadar Anadolu'da Bektaşî Tekkeleri ve Zaviyeleri", *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, Sayı 15, Yaz 2018, s. 107.

29 Eylül 1948 tarihinde bir Çarşamba günü İstanbul Merdivenköy’de bulunan Gözcü Baba-Sancakdar Baba ile Mehmed Ali Hilmi Dede Baba kabirlerinin onarımı ve Mehmed Ali Hilmi Dede Baba’nın ölümünün 43 ölüm yıldönümü⁶⁴ vesilesiyle düzenlenen törende, Ali Ulvî Baba bir konuşma yapmıştır. Bu konuşma, onun Anadolu’ya, Türklüğe ve Bektaşiliğe olan derin aşkını tasvir etmektedir:

“Genç kalplerimizde ve ateşli dimağlarımızda yaşayan bu ulu Türkler ve Ulu Babalarımızın mezarları başında size heyecanlar ve duygularımızdan bahsetmek istiyorum ..... Gözlerimizin önünde balsız ve sesiz yığılıp duran şu toprak kümesi yaşayan bir âlemdir. Her zerrresi mefkûre ve imanla yoğrulmuş bir Türkün kani ve canı bu toprak zerrelerine karışmış yaşıyor. Bu toprakların altında altı yüz küsur senelik tarihimiz yatıyor. Bu mezarlar bir Ma’beddir. Eğer dünyada evliyâ varsa, işte bu toprak kümeleri evliyâ mezarıdır.

Bu topraklar, Türk mefkûresinin kanyla yoğrulmuş olarak mevcut bulunduğca bu mezarlar bir Türk Ma’bedi olacaktır. Bunlar yeryüzünde durduğca, bir birlerine ikiz kardeş olan Türklük ve Bektaşilik ölmeyecektir”⁶⁵.

Kaynaklar

Arşiv Belgeleri

Siren Bora Özel Arşivi:

“Ahmet Hilmi Bey’e ait 1325-1326 tarihli İttihad ve Terakki Mekteb-i İdadi Şahadetnamesi”.

“Ali Ulvî Baba’ya, Rumelihisarı Şehidlik Dergâh Postnişini Seyyid Mehmed Abdünnâfi Baba tarafından verilen İcazetname”.

“Ali Ulvî Baba’ya ait nefeslerin yer aldığı defterler”.

“Ali Ulvî (Gerçek’e) Baba’ya İzmir Askeri Hastanesi’nden verilen 18 Mayıs 1942 tarihli Heyet Raporu”.

“Ali Ulvî Baba’ya ait şifa kitabı taslağı”.

“Balpınar Dergâhı’na ait Vakfiye”.

“Balpınar Dergâhı Vakfına ait Kroki”.

“İzmir Karşıyaka Nüfus Müdürlüğünden alınan Vukuatlı Nüfus Kayıtları”.

Gazeteler

Abenk, 14 Teşrin-i evvel 1328 (27 Teşrin-i evvel 1912) Pazar, numara 4953, s. 3.

Kitaplar ve Makaleler

Ağca, Taha, “Yusuf Hakikî’ye (ö.1487) Göre Seyr-ü Sülûk”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 35, Ocak-Haziran 2016, s. 126-145.

Ali Ulvî Baba, *Bektaşilik Makalâtı*, İzmir 1341.

_____, *Mevlûd-i Hazret-i İmam Ali Kerrema’llahu Veccehû*, İzmir ty.

⁶⁴ Mehmed Ali Hilmi Dede Baba 1907 yılında vefat ettiğine göre, 41. ölüm yıldönümü olmalıdır.

⁶⁵ Noyan a.g.e., VI, s. 44.

- Alkan, Ercan, “Şehitlik Dergahı Tarihçesine Bir Katkı: Abdünnafı Baba’nın Ahmed İsmet Efendi’ye Verdiği İcazetname”, *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, Sayı 35, (2015/1), s. 25-58.
- Apaydın, Cem, “Belgeler Işığında Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması Üzerine bir Değerlendirme”, *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, Cilt 16, Sayı 32, 2017/2, s. 149-171.
- Aytaş, Gıyasettin, “Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezinde Bulunan Yazma ve Basma Eserler”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 5, 1998, s. 135-138.
- Değerli, Ayşe, Yusuf Küçükdağ, “Vaka-i Hayriyye’ye Kadar Anadolu’da Bektaşî Tekkeleri ve Zaviyeleri”, *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, Sayı 15, Yaz 2018, s. 107-136.
- Ergun, Saadettin Nusret, *Bektaşî Şairleri*, İstanbul 1930.
- Güntekin, Reşat Nuri, *Anadolu Notları*, I-II, İstanbul 2015.
- Kasap, İsmail, Turan Günaydın, *Bektaşîlik Makalatı - Ali Ulvî Baba*, İstanbul 2006.
- , “Ali Ulvî Baba’nın *Bektaşîlik Makalatı*’ndan Mücerretlik Postuyla İlgili İkinci Bölüm”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 40, Güz 2006, s. 167-176.
- Koca, Şevki, “Cumhuriyet Tarihi Sürecinde Bektaşî Kültüründe Dede Baba’lar (Ülkemizde ve Dünyada)”, *Bektaşîlik ve Bektaşî Dergahları*, İstanbul 2005.
- Kut, Günay, Edhem Eldem, *Rumelihisarı Şehitlik Dergahı Mezar Taşları*, İstanbul 2010.
- Maden, Fahri, “Şehitlik Tekkesi ve Şeyh Ali Baba Vakfıyesi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 65, 2013, s. 185-210.
- , “Üsküdar’da Bektaşîlik: Kincı Baba, Mürüvvet Baba ve Yarımcı Baba Tekkeleri”, *Uluslararası Üsküdar Sempozyumu 21-23 Kasım 2014 Bildiriler*, Cilt 3, Üsküdar Belediyesi Yayını, İstanbul 2015, s. 25-59.
- , “Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Şahkulu Sultan Tekkesi ve Postnişinleri”, *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, Sayı 15, Yaz 2018, s. 153-202.
- Mélikoff, Irène, “Bektashi/Kızılbaş: Historical Bipartition and Its Consequences”, *Alevi Identity Cultural, Religious and Social Perspectives*, Papers Read at a Conference Held at the Swedish Research Institute in Istanbul, November 25-27, 1996, London 2005, s. 1-9.
- Noyan, Bedri, *Bütün Yönleriyle Bektaşîlik ve Alevilik*, V, Ankara 2002; VI, Ankara 2003.
- Ocak, Ahmet Yaşar, “Bektaşîlik”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 5, İstanbul 1992, s. 373-379.
- Sunar, Cavit, *Melamilik ve Bektaşîlik*, Ankara 1975.
- Tanman, M. Baha, “Bektaşîlik”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 3, İstanbul 1991, s. 485-487.

İnternet Kaynakları

- Aslan, Yüksel, “XIX. Yüzyıl Tahrirlerine Göre Çerkeş”, <http://cansaati.org/cekerstarhi.pdf>, Erişim Tarihi: 19.03.2019.

EKLER

Ek 1: Mızraklı Mescid(Camı) kapısı (Kaynak: Orhan Beşikçi)

Ek 2: Mızraklı - Balpınar Dergâhı haziresinden görünüm (Kaynak: Orhan Beşikçi)

در سلسله حضرت زین العابدین علیه السلام و خلفا و اولاد و محمد بن حنفیاه در باب حضرت زین العابدین در پیشگاه او بود و طریقت علم
 بکمال رسید و بعد از آنکه از دنیا رفت و در آن وقت که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 چهارمین آیه و این آیه از جمله آیه های قرآنی است که در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 علی بن ابی طالب و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود

<p>الایچی</p> <p>درگاه چهل و یکم در وی برآید</p> <p>الحق تعالی بابا</p>	<p>الایچی</p> <p>صالحی بابا</p>	<p>الایچی</p> <p>عبده آل عبا</p> <p>الفقر محمد بابا</p>	<p>الایچی</p> <p>مرزبان</p> <p>احمد بابا</p>
<p>الایچی</p> <p>دره بیگانه ای زین العابدین</p> <p>بابا</p>	<p>الایچی</p> <p>بنده آل عبا عبده</p> <p>محمد بابا</p>		

حضرت سید جناب و نویسنده

از مرده و زنده ای که جوارنده طریقت علم بکمال رسید و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 مذکور است که در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 اخلاص و مدد و محبت و تقوی و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 اشرافه و احکام طریقت و جهل و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود
 و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود و در آن عالم که در آن عالم بود

<p>بر اخصا فاعلمه</p> <p>علی بن محمد کریمی</p>	<p>مقدم تقاضای نامتوا معلومه</p> <p>شود بهی زاده</p> <p>مصطفی صادقه</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>قدیم سواد نویسنده</p> <p>ابراهیم خلد</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>محمد بن محمد</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>محمد بن محمد</p>
<p>طریقت علم بکمال رسید</p> <p>الحق تعالی در آن</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>محمد بن محمد</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>محمد بن محمد</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>محمد بن محمد</p>	<p>محمد بن محمد</p> <p>محمد بن محمد</p>

بالای صورتی اخراج اوشان اجازت نامه و مضبوطه اهل کربلا با مقابله مطابق اولین تصدیق اولوز

۶۴
مضبوطه

Ali Ulvî Baba'ya ait İcâzetname'nin çevirisidir⁶⁷

el-Hac Mehmed Ali Hilmi Dede Baba

İcâzetnâme Suretidir

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdülillah ellezi hedânâ ila tarîkü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn ve'l-evliyâü'l-mukarribîn ve's-salatü ve's-selâm 'ala resulina âbâü'l-ervâh Muhammed hâtemü'l-mürselîn ve 'ala alihi ve ashâbihi ve evlâdihî ve 'izzetü et-tayyibîn et-tâhirîn ve 'ala men teb'ahüm ila yevmi'd-dîn. Amma ba'de işbu icâzetnâmenin tahrîr ve imlâ ve tastûr ve inşâsına bâdi oldur ki Kâl Allahu te'âla "الانسان يبعثون و تبعثون" ⁶⁸ "اقرا باسم ربك خلق خلق الانسان من علق" ⁶⁹ buyurulan Şâh-ı Velâyet Efendimizin rivâyeti üzere neslen ve devren gümânsız İmam-ı Hasan Mütebâ ve İmam-ı Hüseyin Şehîd-i Deşt-i Kerbelâ Efendilerimizin nur ve sırlarına mazhar olan Kutbü'l-ârifin, Gavsü'l-vâsılın ve Nurü'l-muvahhidin Pîrimiz, Destgîrimiz Hazret-i Hünkâr Muhammed Muhtâr Hacı Bektaş-ı Velî Kaddes Allahu sırrahü'l-âli Efendimizin Dergâh-ı şerîflerinde mukaddema Postnişîn-i Sâhib-i irşâd ve "رآذی ف قد رأی" ⁷⁰ hadîs-i şerîfinin sırrına mazhar olan el-Hac Tûrabî Ali Baba merhumdan "الله اذا مدب نة العلم و على يد ابها" ⁷¹ âyet-i celîlesinin mâsadakını kırâat ve "الوريد" ⁷² "ف داخل نك ب لا واد طوى" ⁷³ hadîs-i şerîfinin sırrını emânet Kâl Allahu te'âla "و نحن اقرب الیه من ح بل" ⁷⁴ âyet-i celîlelerinin esrârını bin iki yüz yetmiş yedi [1860/61] tarihinde ahz ve telakkî ettiğim gibi bu def'ada Çerkeşi Ali Ulvî Baba Efendi ibn-i Ali Baba Tarikat-i 'Aliyye-i Bektaşîye'de pîr ve perver ve âdâb ve erkân ve evliyâyâ 'ârif ve ricâl-i hakikatın etvâr ve sülûklarına vâkıf 'âşik ve sâdık ve dervîş ve küşe-i vahdet-nişîn olduğu halde elân 'uhde-i hakîrânemde bulunan Der sa'adet'te Rumelîhisarî'nda Şehîdlik nâm mahalde vâkı' ve Arnabudluk ve bi'l-cümle Rumeli ve Anadolu'dan gelüb ahz-ı dest-i bi'at ve icâzet eyleyen muhibbânın melcei olan âbâ 'an ced sâkin olduğumuz eş-Seyhes-Seyyid Bedreddin Baba Kaddes Allahu sırrahu Hazretlerinin Dergâh-ı şerîflerine gelüb Nerdîban karyesinde Şahkulu Sultan Dergâh-ı şerîfinde Postnişîn Muhammed Ali Hilmi Baba merhumun muhibbânından bulunduğundan bir kıt'a icâzetnâme müstehak fî'l-hakîka mümaileyh Çerkeşi Ali Ulvî Baba Efendi ibn-i Ali Baba 'ulûm-ı şerîyyeye 'ârif ve âdâb ve erkân tarîkine vâkıf edîb ve kâmil ve ehl-i 'ırz ve ashâb-ı temkîn olub dâhil-i silsile-i irşâda

⁶⁷ Siren Bora Arşivi, "Ali Ulvî Baba'ya ait İcâzetname Sureti". İcâzetname'nin çevirisi Prof. Dr. Vehbi Günay tarafından yapılmıştır. Sayın Günay'a müteşekkirimiz.

⁶⁸ "İkrâ bismi rabbikellezî halak, haleka'l-insane min 'alak", "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir aşılannmış yumurtadan yarattı." Kur'an-ı kerîm, el-Alak, 96/1-2.

⁶⁹ "el-insan yeb'asun ve temutun ve sümme yeb'asun",

⁷⁰ "Min râni fekad reyü'l-bakk". Ebu Said Hudrî'den naklen: "Her kim rüyasında beni görürse, muhakkak o, hak ve gerçek olarak beni görmüştür. Çünkü şeytan benim şekil ve hilkatime giremez. (2105)

⁷¹ "İnnellezîne yübai'üneke innemâ yübüyâ'üne Allah ...", "Mubakkak ki, sana biat edenler, ancak Allah'a biat etmektedirler." Kur'an-ı kerîm, el-Fetih, 48/10.

⁷² "Ene medinetü'l-ilm ve Ali bâbuba", "Ben ilimin şehriyim, Ali onun kapısıdır."

⁷³ "... Fabla' na'leyk inneke bi'l-vâdi'l-mukaddesi Twâ", "... Hemen nahınların çkar! Çünkü sen kutsal vâdi Twâ'dasın." Kur'an-ı Kerîm, Tâ-Hâ, 20/12.

⁷⁴ "... ve nabnu akrebu ileybi min habli'l-verid.", "... ve biz ona şah damarından daha yakınız.", Kur'an-ı Kerîm, Kaf, 50/16.

ehliyeti ‘ind-i fakîrânemde mübeyyen ve müsellemler olduğundan âdâb-ı ehlullah ve erkân-ı evliyaullahı gördüğü gibi icrâ eyledikçe ricâl-i tarîkimizden bir ferd dahl ve ta‘arruz etmemek üzere ⁷⁵ “اهلها الى الامانات تدوا ان ي امركم الله” âyet-i kerîmesinin mâsadakınca mümaileyh Çerkeşî Ali Ulvî Baba Efendi ibn-i Ali Baba’ya izn ve icâzeti hâvî işbu havâletnâmem tahrîr olunmuşdur. Allah Eyvallah Hu Dost

Ketebe Kıtımîr-i Ehl-i	Fî 15 Saferü’l-hayr	Halife-i Kadîm Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî
İlkişâ es-Seyyid Hâfız	sene 1327 [8 Mart	Rumelihisarı’nda Şehîdlik Dergâh
Mehmed Latîf Baba	1909]	Postnişîni Hâdimü’l-fukara Seyyid
		Mehmed Abdünnâfi‘ Baba

Bu Dahi İcâzetnâme Suretidir

Hacı Bektaş -ı Velî Hazretlerinin Postnişîni ecille-i hulefâ ve ‘ulemâdan Mehmed Al i Hilmi Dede Baba Hazretlerinin dervişânından olub ve Tarîkat-ı ‘Aliyye-i Bektaşîye .... ecille-i hulefâ-yı kadîmesinden ve Rumeli hisarı Şehidlik Dergâh-ı Şerîfi Postnişîni reşâdetlü Abdünnâfi ‘ Baba Hazretlerinden de icâzet alub ve el-yevm İzmir’ de Balpınar Dergâh - ı Şerîfi Postnişîni Çerkeşli Ali Ulvî Baba nâmıyla ma‘ruf bulunan mümaileyhin Tarîkat-ı Aliyye-i Bektaşîye’de gösterdiği iktidâr ve ehliyetine binâen taraf-ı dâ‘iyânemizden işbu icâzetnâme usûlüne tevfiқан tasdik kılındı. Fî 15 Teşrîn-i evvel sene 1329 [28 Ekim 1913]

ed-Dâ‘î Mihmandâr Ahmed Baba	ed-Dâ‘î Abduhu Âl- i Âbâ el-fakîr Mehmed Baba	ed-Dâ‘î Sâlih Baba	ed-Dâ‘î be-Dergâh-ı Hacı Bektaş-ı Velî Peridâr el-Hac Feyzullah Baba
ed-Dâ‘î Bende-i Âl-i Âbâ Abduhu Hasan Baba	ed-Dâ‘î Dedebağı Babası Zeynelâbidîn Baba		

Huzur-ı Sâmi-i Cenâb-ı Vilâyet-penâhî’ye

İzmir’de Mızraklıtepe civarında Tarîkat-ı Aliyye-i Bektaşîye’den Balpınar Dergâhı Postnişîni reşâdetlü Ali Ulvî Baba İzmir’de ve şimdîye kadar şehri mezkûrun mahallât-ı muhtelifesinde bulunduğ müddet zarfında umum ahâlinin hüsn-i zannına mazhar olan bir mürşid-i fâzil olduğu ve Baba-yı müşârünileyhin ahlâk-ı memduhası umumun taht-ı tasdikinde ve Şerî‘at-ı mutahhara-i Hazret-i Peygamberî ahkâm-ı celîlesince Tarîkat-ı Aliyye-i Bektaşîye’yi ihvân-ı dîne telkîn etmekte ve ahkâm-ı tarîkat vechle şimdîye kadar Dergâh-ı feyz-iktinâh-ı Hazret-i Pîr’e mürâca‘at eden gerek ehl-i tarîke ve gerek sâirfukarâ bî-kes ve bî-vâvegâna hüsn-i mu‘âmele idâre ve i‘âşelerine hüsn-i makduret eden mürşidân-ı tarîkatden olduğu ve tarîk-i mezkûrun memleketimizde dahî neşr ve feyz [okunamıyor] mürşidâneleri mesbuk ve’l-hâsıl her suretle müşârünileyhin hüsn-i hâl ve etvârimumuzca müsellemler ve ma‘lum bulunduğu ma‘ruzunda işbu şehâdetnâmemiz memhuren vetasdiken ‘arz ve takdîm kılınur. Fî 28 Nisan 1331 [11 Mayıs 1915]

Muhibbândan Rejî Anbar Memuru es-Seyyid Süleyman	Muhibbân- ı kirâmdan Hüseyin Hüsnü	Muhibbândan Kıdemli Süvari Yüzbaşı Ebu Mâcid Hâlid	Mülkiye Tekâ‘üd Kaymakamlarından Suda Beği-zâde Mustafa Sâdık	Berber Esnafından Ali bin Hamîd Girdî
---	---	---	--	--

⁷⁵ “İnnallabe ye‘muruküm en tüeddül emanati ila ebliba ...”, “Allah sizge, mutlaka emanetleri eblî olanlara vermenizi emreder ...”, Kur‘ân-ı Kerîm, en-Nisa, 4/58.

Ali Paşa Meydanı Civarında	Muhibbândan	Muhibbândan İttihâd Terakki Kulübü Kavası	Tarikat-i Aliyye-i Bektaşîye Muhibbânından el-Hac Hâfız Sıdkı		
Muhibbândan Ahmed Hamdî	Muhibbândan Beyler Sokağı'nda Esnaf-ı Mu'tebereden Kunduracı Ustası Ali	Muhibbândan Beyler Sokağı'nda Lokantacı Esnafından Ali Sırrı	Muhibbândan Ali Paşa Meydanı Civarında Taşçı Esnafından Ali Rıza		
Muhibbândan Gümruk Ketekbesinden Mehmed	Bu dahî Hüdâ Yâverim es-Seyyid Mehmed Emin	İkiçeşmelik'te Aklâpsâr-zâde Ahmed Sâmih	Taşçıoğlu Mehmed Efendi Mehmed bin Ali		
Hapishâne Karşusunda Bakkal Hüseyin Hüsnü	Bu dahî Ali bin Hüseyin	Bu dahî Hüseyin	Bu dahî Ahmed Hamdî	Muhibbândan es-Seyyid Hayreddin	
Bu dahî Halil	Bu dahî Ali Rıza	Muhibbândan Ali	Evkâf Dairesi'nd e Hüseyin	Bu dahî Hüseyin bin Kâsım	Girid Muhâcirlerinden Sâlih bin Derviş
Girid Eşrâfından Bekçerâki İbrahim Ağa	Timurcu Esnafından Nuri Âbidîn	Bu dahî Fâik	Mütekâ'îdîn-i Askeriye'den Yusuf bin Cemil	Bu dahî Sâdik	Derviş Hâfız Sâmî
Mustafa bin Mehmed Nuri	Muhibbândan Hasan	Seferihisar Ali Rıza	Türâbiye Mahallesi İbrahim Osman	Ahâlisinden Mustafa	

Balpınar Dergâhı Postnişini Ali Ulvî Baba'nın hakkındaki hüsn-i şehâdeti hâvi temhîr eden zevât ashâb-ı haysiyet ve namusdan ve Tarikat-ı Aliyye-i Bektaşîye muhibbânından olub her suretle Baba-yı müşârünileyh hakkındaki hüsn-i şehâdetleri şâyân-ı kabul ve îtimâd olub Ali Ulvî Baba elhak şâyân-ı takdîr ve tahsîn bir mürşid olduğu cihetle hakkında biz dahî ifâ-yı hüsn-i şehâdeti bir vazîfe add ederek işbu şehâdetnâme zîrini tasdik ederiz.

Fi 2 Mayıs sene 1331 [15 Mayıs 1915]

Ali Kâzım

Süleyman Celâleddin

İzmir Orhaniye Mahallesi Muhtar-ı Sânisî

İzmir Orhaniye Mahallesi İmamı

Ali Ulvî Baba'nın hüsn-i hâlî umumca ma'lum ve müsellemdir. Binâenaleyh mahalleimizce Baba-yı müşârünileyh ma'ruf bir mürşid-i fâzıl olduğunu nâtik işbu mahalle tasdiklen temhîr eyledik. Fi 4 Mayıs sene 1331 [17 Mayıs 1915/Pazartesi]

Fi 2 Mayıs sene 1331 [15 Mayıs 1915]

Mehmed Ahmed

Ahmed Cemal

İzmir İkinci Süleymaniye Mahallesi Muhtar-ı
Sânisî

İzmir İkinci Süleymaniye Mahallesi
İmamı

Bâlâya suretleri ihraç olunan icâzetnâme ve mazbata asıllarıyla bi'l-mukâbele mutâbık olduğu tasdik olunur.

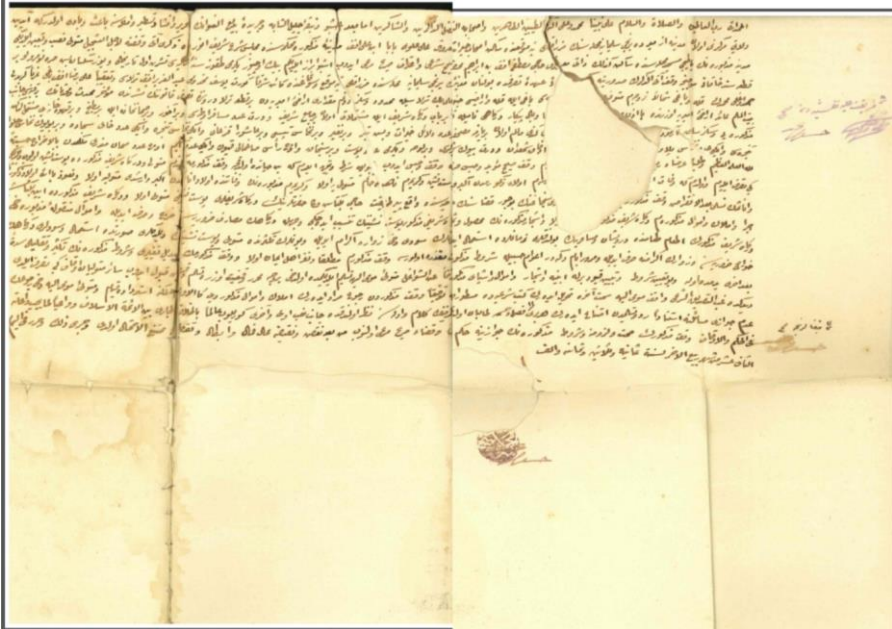
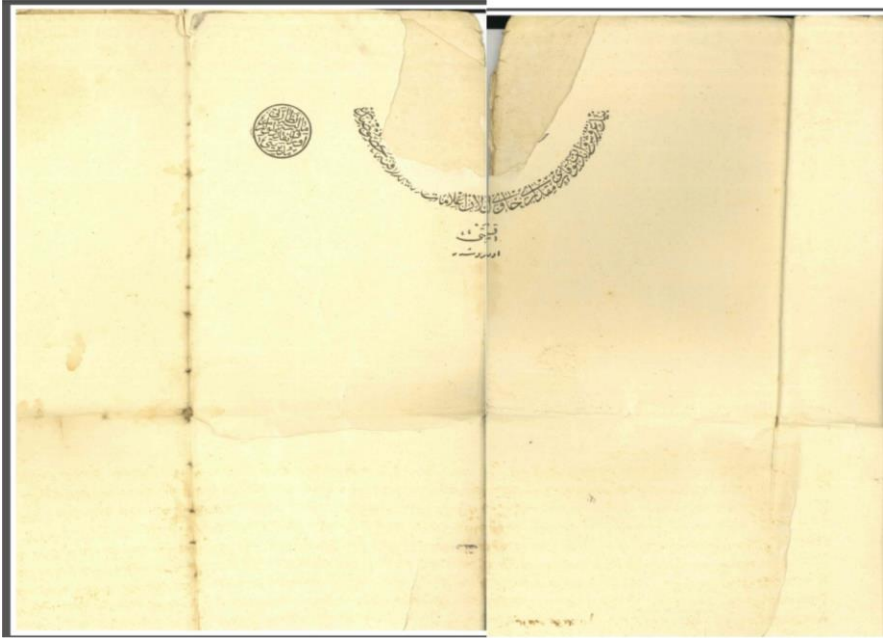
Mukayyid
(Mühür)

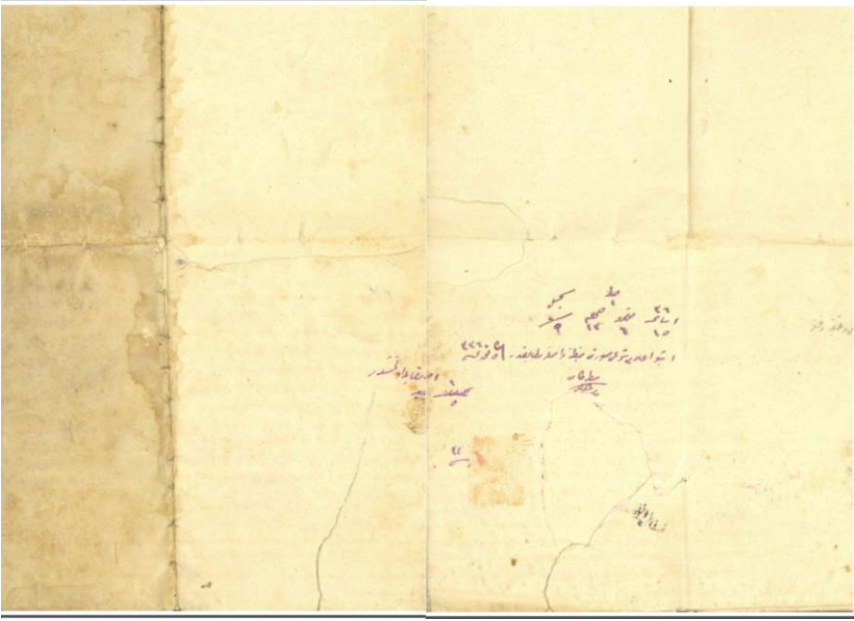
Başkâtib
(Mühür)

Fî 22 Muharremü'l-harâm
sene 1334

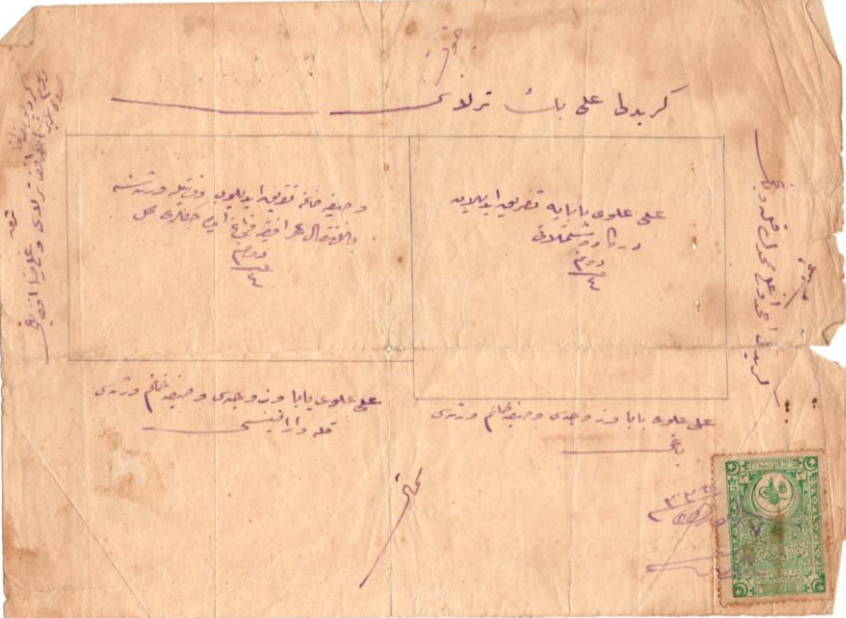
Fî 12 Teşrîn-i sâni sene 1331
[30 Kasım 1915]

Ek 4: İzmir Balpınar Dergâhı Vakfiyesi (Kaynak: Siren Bora Özel Arşivi)

Ek 5: Balpınar Dergâhı Vakfına ait Krokidir. (Kaynak: Siren Bora Özel Arşivi)

Ek 6: Ali Ulvî Baba ve ailesine ait soy ağacıdır. (Kaynak: İzmir Karşıyaka Nüfus Müdürlüğü'nden alınan Vukuatlı Nüfus Kayıtları)

